

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

55. Si quis ex voto teneatur jejunare, an absque Bulla in Quadragesima, vel intra annum comedens ova, & lacticina, ubi ex consuetudine non comeduntur, peccet contra votum? Idem est dicendum de ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

non addit supra dies Dominicos, alioquin non sub- traherentur ab abstinentia: & confirmat Pasqualigus de Ieiunio decis. 72. ex eo, quod in fine eiusdem Textus fit mentio de illis quatuor diebus, qui sunt ante pri- mam Dominicam Quadragesimae; & addit sunt, vt in Textu dicitur, supra triginta sex dies, vt comple- retur numerus quadragenarius dierum abstinentiae: ego si addendi erant quatuor dies pro integrando nu- mero illo quadragenario abstinentiae. Respondeo, non sunt numerandi inter dies abstinentiae. Respondeo, argumentum laberare in aequiuoco, nam dies absti- nentiae possunt dici tum quoad quantitatem, tum quoad qualitatem ciborum; & hoc pacto sunt, proprie lo- quendo, dies ieiunij: possunt etiam dici late dies absti- nentiae, quoad qualitatem tantum ciborum; & sic Do- minicae Quadragesimae appellari poterunt dies absti- nentiae, sed minus proprie: in Canone autem illo per dies abstinentiae intelliguntur dies ieiunij, a quibus subtrahuntur, dies Dominici Quadragesimae, & sic patet responsio ad abstinentiam in contrarium adductam: idcirco dicitur, abstinentiam strictae acceptam non cadere supra dies Dominicos; sed abstinentiam lar- ge sumptam, quatenus dicit prohibitionem a qualitate ciborum. Et haec omnia docet Pater Bardi in Bullam Concilii, part. 2. tract. 3. cap. 2. sect. 5. per totam, vbi late notat sententiam tanquam communem defendit, contra nostrum Pasqualigum: qui tamen postea in secunda editione mutauit opinionem, & doctae res- pondet: ad argumenta contraria; vnde amplius non potest adduci in fauorem affirmatiuae sententiae: contra quam Ego plures Doctores adduxi in part. 3. tract. 6. vbi supra, & me citato, alios etiam adducit Bardi vbi supra.

RESOL. LV.

Si quis ex voto teneatur ieiunare, an absque Bulla in Quadragesima, vel infra annum comedens oua, & lacticia, vbi ex consuetudine non comeduntur, peccet contra votum? Item est dicendum de ieiunio ex penitentia a Confessario impetrato de ieiunio Iubilaei. Et alij quosque casus adducuntur in §. ultimo huius Resoluitio: & per obligatione voti in eis. Ex p. 9. tract. 8. & Miscell. 3. Ref. 6.

Negative respondet Sanchez in Summa, tom. 1. lib. 4. cap. 11. num. 52 & 53. vbi sic ait: [Exi- mium, satisfieri omnibus his ieiuniis extra Quadrage- simam factis edendo lacticia absque Bulla: quia est probabilior opinio, nec iure, nec consuetudine inter- dit lacticia in illis. Tandem idem existimo, tan- quam valde probabile, de ieiuniis Quadragesimalibus, in voto, penitentia, vel Iubilaeo indictis; nisi Pontifex in Iubilaeo, vouens in voto, vel Confessarius peni- tentiam iniungens, expresset vsum lacticiarum in- terdicere. Quamvis enim peccaretur in Praeceptum Ecclesiae interdicentis eo tempore lacticia carenti Bulla: at non peccaretur contra votum, peniten- tiae tunc ieiunandi, & satisfieret eo ieiunio voto, vel penitentiae, vel ieiunio Iubilaei. Ducor: quia hoc ex penitentia, voto, vel Iubilaeo ad solum iei- unium eo modo, quo est ab Ecclesia institutum, tenetur, & ad id, ad quod obligat Praeceptum ieiunij, vt sic. At Praeceptum ieiunij, etiam quadragesima- le, vt sic, non obligat ad abstinentiam a lacticiis, sed est distinctum omnino Praeceptum indepen- dens a ieiunio. Quod, inde constat, quia ex cap. Deni- que, 4. dist. 1. vbi haec abstinentia praecipitur in Quadra- gesima, nulla fit mentio de Praecepto ieiunij, nec ratione ieiunij id praecipitur, sed tantum dicitur sic: Par est, vt, Tom. IV.

qui his diebus a carnibus abstinemus, ab his, qua semen- tinam trahunt originem a carnibus ieiunemus. Et ita in Dominicis Quadragesimae ibi praecipitur quoque haec abstinentia, cum tamen tunc non ieiunetur. Atque pueri, & omnes alij a ieiunij Praecepto excusati, tenentur a lacticiis abstinere, Quare non est hoc Prae- ceptum, sicut de hora refectiois non anticipanda; vt po- te quae ex vi solius praeccepti ieiunij iungitur & eo ipso quod quis non tenetur ieiunare, non tenetur ad illam.

2. Sed, his non obstantibus, affirmatiuae sententiae adheret Palaus, tom. 3. disp. 1. punct. 12. num. 18. Suarez l. 4. de voto, cap. 7. num. 9. in fine, & Azorius, 1. p. lib. 7. cap. 10. q. 2. in fine, & l. 11. cap. 20. quest. 6. Quia, licet abstinentia ab ouis, & lacticiis supponatur Praecepto ieiunij quadragesimalis: at, quia hoc necessario supponitur; & tanquam pars integralis talis ieiunij; ea de causa vouens illo tempore ieiunare, censendus est vo- tum emittere de ieiunio sub illa forma. Neque Eccle- siasticum quadragesimale ieiunium est sola abstinentia a duplici refectioe; sed etiam abstinentia a carnibus, & ab his, quae a carnibus originem ducunt. Itaque ex his patet, vtramque sententiam pro se rationes proba- biles habere.

3. Sed, quia hic actum est de interpretatione voti in gratiam Lectorum, alia selectiora adnotabo. Dico igitur primo, me non assentire Castro Palaio, vbi supra, n. 5. assenti, votum de dicendo Rosarium non perfolui cum socio: nam puto vouentem, alternatim cum socio recitatio, voto satisfacere. Ita Trullench in Decal. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 5. n. 19. & me citato, Pellizzarius in Man. Regul. in d. censo & satisfacere, etiam recitet Rosarium, facta notabili interruptione in ipsius decemniis. Secundo, qui vouit aliquid aliquo modo inde- terminato, potest eligere id quod minus est: tum quia votum est interpretandum stricte, quantum verba pa- riuntur; tum, quia sic habetur cap. Ex parte, de consub- titum etiam, quia dum in legatis, attentis circumstantiis, videlicet consuetudine, patriae & ipsius testatoris fa- cultate, & consuetudine, & dignitate legatarij, non constat de intentione testatoris; praesumitur testator voluisse legare, quod minus est, vt ad minimum graua- ret heredem, l. Nummus, 73. ff. de legat. 3. Tertio, qui vouit ieiunare, v. g. toto mense Septembri, non tenetur ieiunare in Dominicis illius mensis, nisi id expresse intenderit: quia praesumitur habuisse intentionem obli- gandi se ad ieiunium eo pacto, quo Ecclesia obligat; Ecclesia autem nunquam obligat ad ieiunium die Do- minica. Ita Sanch. l. 2. c. 37. n. 20. Bonac. de Sacramentis, disp. 4. q. vlt. punct. 6. n. 25. & alij. Item, qui vouit ieiunare vigilia alicuius Sancti, cuius dies festus incidit in fer. 1. potest Sabbatho antecedenti ieiunare, & non tenetur ad ieiunium die Dominico, nisi aliter expresse intenderit: praesumitur enim voluisse accommodare se Ecclesiae consuetudini. Idem dic de eo, qui vouit ieiunare in die Annunciationis B. M. Virginis, si incidat in Dominicam, modo aliud non constet de mente vouentis. In dubio autem voluntatis existimo, posse in Sabbatho antecedente diem Annunc. ieiunare, aut etiam posse ieiunium transferre in fer. 2. si die Sabbathi teneatur alio titulo ieiunare: habet enim iustam causam trans- ferendi votum in alium diem: vt se vniuersali Ecclesiae consuetudini accommodet, & haec commutatio, fieri videtur in aequale. Quarto, qui vouit tradere aliquid certo pauperi, tenetur tradere alteri pauperi, si pauper designatus moriatur nondum adimpleto voto; nisi aliter constet de voluntate vouentis. Ratio est: quia sic explicaretur praecceptum, si de hac re extaret. Deinde, quia hoc votum explicandum est, sicut explicatur lega- tum pauperi relictum, quod soluendum est, etiam si mortuus fuerit pauper designatus, Et tandem non as- sentior Castro Palaio, vbi supra, n. 12. assenti, vouen- tem sextis feriis ieiunare, si eo anno incidat Natalis

Sup. hoc est socio sup. in re. 4. Ref. 70. in to. 1. tr. 6. Ref. 31 §. pe- nit. ad me- dium. Sup. hac in- terruptione in to. 8. tr. 4. Ref. 47 & 6. Et pro con- tecto in vers. Secundo, qui vouit, huius text. in to. 8. tr. 4. Ref. 23. §. vide, &c. Et pro con- tecto in hoc vers. Tertio, qui vouit, huius text. sup. in Ref. 7. §. vlt. in principio.

Sup. hoc ma- Domini

gis laicis inf. ip. Ref. 6. Domini in die Veneris, teneri ieiunare; contrarium enim puto cum Trullench *loc. cit. n. 6.* qui omnia superius dicta confirmat.

RESOL. LVI.

An si quis vouerit ieiunare teneatur abstinere, à lacticiis extra Quadragesimam, vel an teneatur seruare tale ieiunium iuxta patrie consuetudinem?

Et an promittens ieiunare in Quadragesima, dubius autem an intenderit abstinere à lacticiis, non sit damnandus tanquam reus voti, si illis absque Bulla vescatur, licet peccaret in præceptum Ecclesie interdicens eo tempore lacticiniorum usum? Ex part. 1. tract. 9. Refol. 5.

Sup. hoc in Ref. præter. & sup. in tr. 3. Ref. 16. §. 7. & in Ref. fol. 167. & 168.

§. 1. Negatiuè respondet Ortiz in *sum. c. 19. n. 9.* vbi sic ait: [Los huecos no son contra la sustancia del ayuno, ni se vedan, si no en Quaresma, y assi los que prometieron de ayunar, pueden ayunar con huecos.] Sed Azorius *part. 1. l. 3. c. 10. q. 2.* ait, ita videntem debere eo modo seruare hoc ieiunium, quomodo ciuitas seruat ieiunia Vigiliarum, & quatuor Temporum. Et *l. 11. cap. 10. quest. 7.* allicit ita videntem teneri seruare hoc ieiunium iuxta patrie consuetudinem.

Sup. hoc in Ref. præter. cursum ad lin. 5. & sup. in Ref. 50. §. 7. & in Ref. fol. 51. §. 2. & super. in tr. 4. Ref. 7. §. 1. cursum ad mediū, & in tr. 3. Refol. 167. §. 7. & figurat inf. in Refol. 58. §. 1.

2. Sed talem consuetudinem non extare putat Portel. in *addit. ad dub. reg. verb. ieiunium. n. 7.* vbi sic asserit: [Sanchez tenet, probabile esse, sic vouentem ieiunium, absque Bulla Cruciatæ, posse comedere lacticia in illo die ieiunij; extra ieiunia tamen Quadragesimæ: quia est probabilior opinio, nec de iure, neque de consuetudine interdicti in die ieiunij lacticia extra Quadragesimam.] Ita Portel. probabiliter quidem, *sup.* dictum est. Et nouissimè hanc sententiam docet Sancius in *Select. disp. 51. num. 19.* vbi ait, non adesse præceptum, neque consuetudinem abstinendi ab ouis, & lacticiis in Vigiliis, & quatuor anni Temporibus, maximè in Regnis, vbi adest Bulla Cruciatæ, vt est in hoc Regno Siciliae. Vide etiam Vasquez in *p. 2. tom. 2. disp. 117. c. 6. n. 54.*

Sup. hoc in Ref. seq.

3. Itaque ita vouens satisfaceret voto, si in ieiuniis extra Quadragesimam comederet sine Bulla lacticia, & ouisimo Sanchez in *sum. tom. 1. l. 3. c. 11. n. 53.* cum Angles docet, promittentem ieiunare in Quadragesima, dubium autem, an intenderit abstinere à lacticiis, & dubitatur an vouerit vouere abstinentiam à lacticiis. Ego existimo, quando est purum dubium, tutiorem partem esse eligendam. Sic ille.

2. Sed tu contrariam sententiam tene, quam tuetur Angles *part. 1. de ieiunio, q. 9. de abstinentia à cibo, art. 1. dub. 2.* & Ioannes Salas in *1. 2. tom. 1. tr. 8. disp. unica, sect. 25. n. 250.* quia melior est conditio possidentis.

RESOL. LVII.

An qui vouit ieiunare Quadragesimam, & dubius an vouerit vouere abstinentiam à lacticiis, teneatur illa non comedere? Ex p. 4. tr. 3. Ref. 20.

Sup. hoc in Ref. præter. §. 7. ad medium.

§. 1. Affirmatiuè respondet Turrianus in *opusculis Theologicis, tom. 1. opusc. 10. disp. 1. dub. 2.* vbi sic ait. Alterum dubiosum est de eo qui vouit ieiunare Quadragesimam, cum ad id aliis non esset obligatus, & dubitatur an vouerit vouere abstinentiam à lacticiis. Ego existimo, quando est purum dubium, tutiorem partem esse eligendam. Sic ille.

2. Sed tu contrariam sententiam tene, quam tuetur Angles *part. 1. de ieiunio, q. 9. de abstinentia à cibo, art. 1. dub. 2.* & Ioannes Salas in *1. 2. tom. 1. tr. 8. disp. unica, sect. 25. n. 250.* quia melior est conditio possidentis.

RESOL. LVIII.

Quidam Religiosus in hoc Regno Siciliae comedit Lacticia in quadam Vigilia, quæ fuit à me, an peccauerit mortaliter?

Et dicitur, an sit consuetudo dictis diebus abstinere à lacticiis?

Et an Religiosi, & Clerici teneantur seruare consuetudinem laicorum, in ieiuniis, vel è contra?

Et an in ieiuniis extra Quadragesimam interdicitur usus lacticiniorum?

Et an iter agēs possit sine Bulla lacticia edere, quando non inueniuntur in itinere pisces, vel non possunt commodè habere aliud, quod manducent?

Et an licet itinerantes inueniant panem, & potum, fructus, & olera, non teneantur ieiunare?

Et tandem queritur, an Sacerdotes etiam Regulares possint diebus Dominicis Quadragesimæ vtrius Bullæ Cruciatæ edere oua & lacticia?

Et quid dicendum est de cæteris omnibus aliis sine Bulla? Ex part. 5. tractatu 14. & Miscell. Resolucione 13.

§. 1. Suppono quòd in usu lacticiniorum circa festam Sextam, sabbatum, vigiliis Sanctorum, & quatuor temporum seruanda est consuetudo proximè ideo pro resolutione præsentis dubij videndum est, an in Sicilia sit consuetudo dictis diebus abstinere à lacticiis; & videtur negatiuè respondendum, per ea quæ adduxi in *1. part. tract. de ieiunio, resolut. 5. & 4.* cum Vasquez, Villalobos, Sancio, & aliis, quibus nunc addo Trullench. in *expositioe Bullæ Cruciatæ, §. 4. dub. 3. num. 9.* Sanchez in *opusc. tom. 2. lib. 5. cap. 1. dub. 21. num. 2.* quia vt consuetudo habeat vim legis, debet esse inducta à maiori parte populij, sed consuetudo in Sicilia non est huiusmodi, cum maior populi pars sumat Bullam Cruciatæ, quibus id licet, & qui Bullam non habent, sunt pauci, & pauperiores, ergo non potuit maior pars populi inducere hanc consuetudinem. Deinde consuetudo vt obliget, debet esse introducta cum intentione obligandi, & vt sit præceptiua, & adhuc tunc non semper obligat ad mortale, sed quando inducta est ea intentione vt obliget ad mortale, vt notat Montefinus in *1. 1. tom. 2. resolutio de legibus, disput. 23. quest. 13. num. 222.* Tametsi *tom. 2. disput. 5. quest. 7. dub. 1. num. 19.* Henricus *lib. 7. cap. 13. num. 9.* Bossius *vbi infra,* & alij. Sed hæc consuetudo non est inducta animo se obligandi, sed ex ignorantia, qua ignorantes credebant edere lacticia in illis diebus esse prohibitum, ergo, &c. Et tandem cum saltem hæc res sit dubia, melior est conditio possidentis, libertatem scilicet, non adesse talem obligationem. Et hanc opinionem mordicus tenet pro Regnis Hispaniarum Sanchez, Vasquez & alij *vbi supra,* quod etiam procedit in Regno Siciliae, cum in his omnibus sumatur Bulla Cruciatæ. Vnde non debebat absolute asserere Ludouic, à Cruz in *Bulla Cruciatæ, disp. 1. cap. 5. dub. 12. num. 17.* Lacticia esse prohibita extra Quadragesimam ex consuetudine. Vide me ipsum *locis citatis.*

2. Verùm dato, & non concesso, quòd adesset consuetudo in Regno Siciliae abstinendi à lacticiis in dictis diebus, adhuc puto Religiosum, de quo loquimur, non peccasse mortaliter edendo illa, quia, vt doctè obseruat Sanchez *loco citato,* & nouissimè Bossius *de triplici Iubileo, sect. 4. cap. 18. numero 32.* Religiosi non tenentur seruare consuetudines particularum secularium etiam Clericorum, nec Clerici aliorum secularium particularum consuetudines, sicut nec alij